

Innst. S. nr. 140

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget frå helse- og omsorgskomiteen

Dokument nr. 8:33 (2005-2006)

Innstilling frå helse- og omsorgskomiteen om framlegg frå stortingsrepresentantane Gunvald Ludvigsen, André N. Skjelstad og Lars Sponheim om styrking av pårørande sine rettar i situasjonar der det oppstår usemje mellom pårørande og medisinskfagleg personell om å halde fram med eller avslutte livsnødvendig behandling

Til Stortinget

SAMANDRAG

Det vert i dokumentet gjort følgjande framlegg:

"Stortinget ber Regjeringa kome med eit framlegg der pårørande får krav på ei alternativ fagleg vurdering i situasjonar der det er usemje mellom pårørande og dei fagleg ansvarlege om å halde fram eller avslutte livsnødvendig behandling."

Som bakgrunn for forslaget peikar forslagsstillarane på at i situasjonar der det oppstår usemje mellom pårørande og medisinskfagleg personell om å halde fram eller avslutte livsnødvendig behandling, har pårørande i dag ingen rett til ei ny vurdering eller ei fornya vurdering av ei uavhengig ekspert-/faggruppe.

Det blir i dokumentet vist til at helse- og omsorgsministeren har gitt uttrykk for at helseføretaka sine kliniske etikk-komitear er passande organ for å handsame slike situasjonar der det ligg føre slik usemje mellom pårørande og fagpersonell.

Forslagsstillarane meiner mykje kan tyde på at ein klinisk etikk-komité ikkje er eit godt nok organ for pårørande når det blir usemje mellom medisinskfagleg personell og pårørande, fordi desse komiteane stort sett er samansett av personar som har sitt virke i det lokale helseføretaket. Representantane meiner difor at ein klinisk etikk-komité ikkje kan sikre ein uhilda og upartisk vurdering av saka.

Det blir vist til at i England har legane ei plikt i sine retningslinjer til å opplyse pasientar og pårørande om at det kan koplast inn ei uavhengig faggruppe som kan gje ei fornya vurdering når behandlinga pasienten får, ikkje vert oppfatta som fullgod. Forslagsstillarane meiner dette er ein praksis som òg bør vurderast i Noreg for å styrke pårørande og pasientane sine rettar og tillit til sjukehusa.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Jan Bøhler, Sonja Mandt-Bartholsen, Gunn Olsen og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen, Vigdis Giltun og lederen Harald T. Nesvik, fra Høyre, Inge Lønning og Sonja Irene Sjøli, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Laila Dāvøy, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, og fra Venstre, Gunvald Ludvigsen, understreker at forslaget fra representantene Gunvald Ludvigsen, André N. Skjelstad og Lars Sponheim på en konstruktiv måte setter lys på situasjoner der det oppstår uenighet mellom pårørande og medisinskfaglig personell om å fortsette eller avslutte livsnødvendig behandling.

I de aller fleste tilfeller kommer pårørande og medisinskfaglig personell til enighet om slike spørsmål. I tilfeller hvor enighet ikke oppnås, kan både pårørande og medisinskfaglig personell være tjent med et tydelig regelverk og en klar framgangsmåte å forholde seg til. Det vil være av avgjørende betydning for de pårørande å få visshet om at alle muligheter er utprøvd.

I sin uttalelse til forslaget, jf. brev av 17. mars 2006 til helse- og omsorgskomiteen, skriver statsråd Sylvia Brustad blant annet:

"Spørsmålenes karakter faller inn under kjerneområdet for de oppgaver de kliniske etikkkomiteene er til-

tenkt. Som nevnt i brev av 30. januar 2006 er slike saker blant de som rent faktisk også behandles i de kliniske etikkomiteene i dag. En avgjørende innvendig fra representantene som har fremmet foreliggende forslag er at de kliniske etikkomiteene stort sett er sammensatt av personer som har sitt virke i det aktuelle helseforetak. Dette innebærer etter representantenes syn at etikkomiteene ikke har den nødvendige uavhengighet i disse sakene.

Etter min vurdering vil det være hensiktsmessig å se nærmere på om den ordningen vi i dag har kan forbedres. Ett aktuelt spørsmål er for eksempel om det skal nedfelles kriterier for å gi pasient eller pårørende mulighet for å få saken brakt inn for en klinisk etikkomité ved et annet helseforetak. Dette ville kunne styrke hensynet til habilitet og uavhengighet. Dette vil i så fall være et tiltak som kan iverksettes i løpet av relativt kort tid.

Jeg vil også vurdere om det er behov for en egen utredning av regelverket når det gjelder prosedyrer og beslutningsprosess i den type saker det her er tale om."

Komiteen mener svaret fra statsråden ivaretar forslagsstillernes intensjon og imøteser departementets videre arbeid med sakskomplekset og utfallet av de vurderinger statsråden ønsker å gjennomføre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, foreslår at dokumentet vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre er enig med forslagsstillerne i at dagens situasjon ikke er tilfredsstillende når det gjelder pårørendes rettigheter i tilfeller der det er uenighet mellom pårørende og det medisinskfaglige personell om en behandling skal fortsettes eller avsluttes. Disse medlemmer mener det må gis en lovfestet rett som sikrer de pårørende en ny vurdering av uavhengige eksperter/fagpersoner slik at de pårørende kan føle seg sikre på at alt er prøvd i denne typen saker.

Det er også helt naturlig, slik komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser det, at i de tilfeller der man i Norge har et relativt lite fagmiljø, kan en fornyet vurdering bli gjort av utenlandsk fagpersonell.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre mener at dagens klinisk etikkomiteer i sykehusene ikke er de rette organer i disse tilfellene.

Videre er det etter komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiets syn meget viktig at de pårørende også gis en rett til å oppnevne en person som skal

kunne ivareta deres interesser, slik at en ikke føler at beslutningene "tres nedover hodet" på en.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre vil be om at Regjeringen setter i gang et arbeid med å lovfeste de pårørendes rett til en uavhengig fornyet vurdering der det er uenighet mellom de pårørende og det medisinske fagpersonellet om hvorvidt behandling skal fortsettes eller avsluttes.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sette i gang et arbeid med å lovfeste de pårørendes rett til en uavhengig fornyet vurdering der det er uenighet mellom de pårørende og det medisinske fagpersonellet om hvorvidt behandling skal fortsettes eller avsluttes."

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener svaret fra statsråden ivaretar forslagsstillerens intensjon. I departementets videre arbeid med saken bes statsråden å vurdere om det er behov for en lovfesting av pårørendes rett til en uavhengig fornyet vurdering der det er uenighet mellom de pårørende og det medisinske fagpersonellet om hvorvidt behandling skal fortsettes eller avsluttes. Dette medlem imøteser departementets videre arbeid med sakskomplekset og utfallet av de vurderinger statsråden ønsker å gjennomføre.

FRAMLEGG FRÅ MINDRETAL

Framlegg frå Framstegspartiet og Venstre:

Stortinget ber Regjeringen sette i gang et arbeid med å lovfeste de pårørendes rett til en uavhengig fornyet vurdering der det er uenighet mellom de pårørende og det medisinske fagpersonellet om hvorvidt behandling skal fortsettes eller avsluttes.

TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Tilrådinga frå komiteen vert fremja av Arbeidarpartiet, Høgre, Sosialistisk Venstreparti, Kristeleg Folkeparti og Senterpartiet.

Komiteen viser til dokumentet og merknadene og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

Dokument nr. 8:33 (2005-2006) – framlegg frå stortingsrepresentantane Gunvald Ludvigsen, André N. Skjelstad og Lars Sponheim om styrking av pårørande sine rettar i situasjonar der det oppstår usemje mellom pårørande og medisinskfagleg personell om å halde fram med eller avslutte livsnødvendig behandling – vert lagd ved protokollen.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 9. mai 2006

Harald T. Nesvik
leiar

Dag Ole Teigen
ordførar